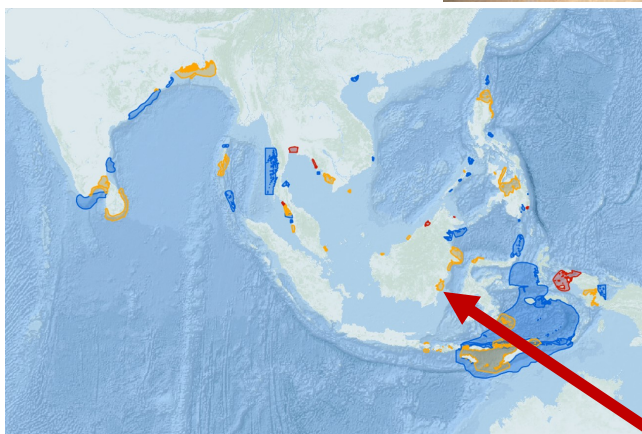

Leden 2019 v Zátocě nosatých opic

Rok 2019 začal v Balikpapanském zálivu dobře. Tým, který pravidelně monitoruje dění podél pobřeží nahlásí žádné nové případy odlesňování, i když bohužel stále pokračuje stavba mostu přes ostrov Balang, který pro celou oblast představuje největší hrozbu, protože jeho spojovací silnice zpřístupní záliv bezpočtu nových destruktivních aktivit. O to důležitější je, že po finanční krizi v loňském roce můžeme pokračovat v předchozích ochranných aktivitách. Je to možné jedině díky pokračující podpoře ze strany ZOO Ústí nad Labem a nové podpoře od ZOO Praha a dalších dárců, mezi kterými je například Český svaz ochránců přírody i řada z vás, kdo teď právě čtete tuto zprávu. A také díky přímluvě významných indonéských politiků, kterou jsme získali díky zásahu českého europoslance Pavla Poce.

Balikpapanský záliv byl vyhlášen Mezinárodně významnou oblastí pro mořské savce

V březnu loňského roku proběhlo v Malaysii jednání pracovní skupiny IUCN Marine Mammals Task, kterého se účastnila naše dlouholetá holandská kolegyně Danielle Kreb (na obrázku druhá zprava). Právě díky její intervenci se v dokumentu, vydaném na

začátku letošního roku, objevil Balikpapanský záliv (společně s blízkými zálivy Adang a Apar) mezi 30 lokalitami, vyhlášenými jako Významné oblasti pro mořské savce (Important Marine Mammals Areas) v rámci regionu Jihovýchodní Asie. Hlavním důvodem vyhlášení významné oblasti je přítomnost stabilní populace delfínů ocel tuponosých, které však v posledních letech musí čelit nebývalé průmyslové expanzi, jak je dobře vidět na

ne zahrnuje žádné právně vymahatelné regulace. Podtrhuje ale mezinárodní důležitost zálivu a věříme, že se tím podpoří naše snaha o vyhlášení zálivu provinční mořskou rezervací.

Starosta Balikpapanu podepsal návrh k vyhlášení mořské rezervace

Krátce po Novém roce došlo ve snaze o vyhlášení mořské přírodní rezervace v Balikpapanském zálivu k významnému posunu. Tento návrh, který jsme poprvé podávali už v roce 2011, doznal zásadního posunu ke konci loňského roku, a to díky zásahu českého europoslance Pavla Poce, kterému se pro nás podařilo zajistit podporu významných úředníků federální indonéské vlády. V lednu se našemu indonéskému týmu podařilo získat souhlas s návrhem od starosty města Balikpapanu. Starostovo prohlášení se vzápětí objevilo v několika médiích a o měsíc později došlo k oficiálnímu postupu. Nyní je třeba, aby návrh podpořil také regent distriktu Penajam Paser Utara a guvernér provincie Východní Kalimantan. Potom už se návrh dostane na stůl Ministryně pro rybářství a námořnictví, která je připravená ho stvrdit. Ačkoli zatím není nic jisté a situace se stále ještě může změnit k horšímu, jsme dnes k prohlášení Balikpapanského zálivu přírodní rezervací blíže než kdykoli před tím.

Alexander Kurniawan dokončil ornitologický výzkum

Alex je student, kterého jsme o rok dříve vybrali v konkurzu na asistenta při dvou jiných projektech – vytyčování vegetačních a fenologických ploch s Tomášem Koubkem z Katedry botaniky PŘF UK, a při sčítání populace kahau nosatých s Tadeášem Toulcem z ČZU. Na konci loňského roku se Alex do zálivu vrátil se svým vlastním výzkumným projektem, zaměřeným na dopad loňské ropné havárie na potravní chování ptáků v Balikpapanském zálivu. Svůj výzkum mohl dokončit mimo jiné i díky podpoře Českého svazu ochránců přírody (ČSOP). Alex

dorazil společně s dalším studentem, Sodikinem, který mu pomáhal jako asistent při výzkumu ptáků, ale zároveň se sám se poohlíží po budoucím tématu vlastního výzkumu, kterým by mohla být inventarizace obojživelníků a plazů v Balikpapanském zálivu. Alex se Sodikinem bydleli v mém dřevěném domku v mangrovech (bývalá krevetí farma), nejspíš jako jedni z jeho

posledních obyvatel, protože vloni padlo rozhodnutí, že už v rámci úsporných opatření do jeho další údržby nebudeme investovat a budeme ho používat už jen do doby, dokud nezchátrá. Byla právě sezóna ptačí migrace, kdy v zálivu kromě stálých druhů máme i zimní hosty, hlavně volavky a bahňáky. Alex a Sodikin sledovali ptáky při hledání potravy a odebírali vzorky bahna pro bezobratlých. Nepříjemné a poměrně

analýzu chemického složení a přítomnosti drobných

nečekané zjištění je, že ropná skvrna je stále pozorovatelná, i když k havárii došlo už před tři čtvrtě rokem. Viditelné zbytky ropy unikaly z bahna, když Alex a Sodikin odebírali vzorky, a v důsledku její přítomnosti stále dochází k odumírání okrajových částí mangrovů. Zbytky ropy jsou možná v bahně dodnes proto, že první reakcí naftařské společnosti Pertamina na únik ropy bylo použití disperzantů, tedy činidel, které ropnou skvrnu přemění v emulzi drobných kapek, které pak klesnou ke dnu, kde „nejsou vidět“ (použití disperzantů se naštěstí podařilo zastavit díky energickému zásahu Danielle Kreb). Dopad přítomnosti zbytků ropy na výskyt mořských bezobratlých zatím neznáme. Pokud jde o ptáky, využívají nadále jak nepostižené, tak i postižené oblasti. Na seznam pozorovaných druhů během Alexova výzkumu přibylo i několik dalších druhů bahňáků, které jsme zatím v zálivu neviděli nebo zkrátka jen nepoznali. Alexova data využijeme ve snaze o vyhlášení Balikpapanského zálivu jako součástí mezinárodně významné ptačí oblasti.

Mary Anna Asrani obnovila program ekologické výchovy na školách

jednoduchých pokusů a závěrečný kvíz. V průběhu programu se Anna dotýká i závažnějších témat, jako jsou úspory vody v domácnosti nebo dopad pěstování plantáží olejné palmy na ztrátu podzemní vody – téma, které je potřeba v Indonésii podávat opatrně a citlivě.

Díky podpoře ze ZOO Praha můžeme po několikaměsíční přestávce obnovit program ekologické výchovy na školách. Protože ale zůstává nad naše síly působit pravidelně na několika desítkách škol podél celého pobřeží zálivu, zaměřili jsme se nakonec na tři školy v přírodovědně nejčistější části zálivu. Každá z nich představuje jeden stupeň (nižší a vyšší stupeň základní školy a střední škola) a je tedy šance že s dětmi které budou postupovat z jedné školy do druhé, budeme pracovat po řadu let. Prvních několik schůzek ve všech třech školách je věnováno vodě. Děti se učily o cyklu vody pomocí tance a rapování nebo soutěží v přenášení vody z místa na místo, ještě je čeká několik

